

Stichting De Palingaak

Jaarverslag 2018

Jaarverslag 2018

van

Stichting De Palingaak
gevestigd te Heeg

Bestuur

J.W. Hoorn, voorzitter
M. Docter
M. Grondsma
A. Kuik-Stuurwold
F. Visserman

Overige gegevens

Vestigingsadres en ligplaats palingaak:
Correspondentie adres:
Website:
Kamer van Koophandel:
BTW nummer:
IBAN:

De Skatting 81, 8621 BV Heeg
Harinxmastrjitte 27, 8621 BJ Heeg
www.palingaak.nl
nr. 01111279
NL 8153.08.450.B01
NL68 RABO 0116 4863 25

Verslag van het bestuur

Inleiding

Stichting De Palingaak is opgericht op 14 december 2005. De stichting is een zg. Algemeen Nut Beogende Instelling. De organisatie bestaat geheel uit vrijwilligers. Op grond van artikel 2 van de statuten luidt het doel van de stichting als volgt:

1. *De stichting heeft ten doel het bevorderen van de instandhouding van het erfgoed van de internationale palinghandel vanuit Zuidwest Fryslân en het bijzonder vanuit de dorpen Heeg, Gaastmeer en Workum op Londen zoals die handel van de zeventiende tot en met het eerste kwart van de twintigste eeuw plaatsvond, en het onder de aandacht van een breed publiek brengen van dit erfgoed.*
2. *De stichting tracht haar doel te verwezenlijken door:*
 - *het verzamelen, restaureren en tentoonstellen, dan wel doen tentoonstellen, van historische voorwerpen en geschriften die betrekking hebben op de palinghandel vanuit Zuidwest Fryslân;*
 - *het bestuderen van en het publiceren over deze handel;*
 - *het bouwen en in de vaart brengen en houden van een zo origineel mogelijke palingaak;*
 - *het restaureren en in de vaart houden van andere historische schepen die nauw met de historische palinghandel verbonden zijn;**en voorts al het overige in de breedste zin des woords dat de doelstelling ten dienste staat.*
3. *De stichting heeft geen winstoogmerk.*

In december 2009 zijn de statuten gewijzigd i.v.m. aangepaste ANBI vereisten. In 2012 heeft een onderzoek door de Belastingdienst plaatsgevonden en is de status van culturele ANBI herbevestigd.

Activiteiten van de Stichting

Sedert haar oprichting is de Stichting op de volgende terreinen actief geweest:

- Met behulp van donaties, subsidies en sponsorgelden is eind 2005 de reconstructie van een historische palingaak ter hand genomen. In de loop van de eerste helft van 2009 was de bouw voltooid. Gebouwd is met stagiairs en vrijwilligers onder leiding van enkele professionele medewerkers. De bouw van de palingaak, waarvan alle historische exemplaren zijn verdwenen, beoogt het verhaal van de palinghandel op Londen op tastbare wijze te laten herleven, en vormde tevens een belangrijk leerproject om jonge mensen te scholen in het omgaan met zware houtconstructies. De opleiding van jongeren is niet alleen van belang is voor de toekomst van de traditionele houten scheepsbouw en de restauratie van tal van monumentale schepen, maar ook voor bijvoorbeeld de restauratie van gebouwen, molens en andere monumenten. Het schip is in 2009 te water gelaten en Korneliske Ykes II gedoopt door Marijke Galama, winnares van een gedichtenwedstrijd over de palingaak onder de schooljeugd van Heeg.
- Ten behoeve van de bouw zijn uitgebreide studies gemaakt van historische houtconstructies, maatvoeringen, werkwijzen e.d. De bouw zelf is uitgebreid gedocumenteerd met foto's en videobeelden, zodat het in en tijdens de bouw geleerde ook voor derden vastgelegd en overdraagbaar is.

- Ter gelegenheid van het gereed komen van het schip is een boek gepubliceerd, *Korneliske Ykes II, Van bestek tot varen*, waarmee zowel de bouw als de historie van de palingvaart en –handel onder een breed publiek worden gebracht.
- In de loop van de jaren hebben tal van studies en publicaties plaatsgevonden in diverse tijdschriften over de (achtergronden van de) historische palinghandel. Dit gebeurt ook via de website, televisieprogramma's, interviews in dagbladen, lezingen en bezoek aan beurzen. Van de bouw van de Korneliske Ykes II is een televisiereportage gemaakt die in drie delen zowel regionaal als landelijk is uitgezonden.
- Daarnaast zijn vrijwilligers voortdurend op zoek naar oude voorwerpen, foto's, filmmateriaal en geschriften die betrekking hebben op de historische palinghandel om op deze wijze de collectie verder uit te breiden.
- In nauwe samenwerking met de Gemeente Wybriteradiel heeft de stichting in 2009 bewerkstelligd dat de enige in de regio nog resterende palingklipper *Voorwaarts* behouden kon worden voor het nageslacht. Begin 2010 is de *Voorwaarts* ondergebracht in een aparte stichting met een eigen bestuur en een eigen vrijwilligerskring. De *Voorwaarts* heeft een vaste, historische ligplaats in Gaastmeer.
- In 2013 is het project 'Ligplaats Palingaak Heeg' voltooid, waarbij de historische ligplaats van de palingaken op De Syl is gereconstrueerd en waarbij de oude helling waarop vroeger de palingaken werden onderhouden, is gerestaureerd met steun van ondermeer de Gemeente Súdwest-Fryslân, de provincie Fryslân en het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling. Sindsdien is dit de vaste ligplaats van de Korneliske Ykes II. Op deze wijze wordt het beschermde dorpsgezicht van Heeg aangevuld met de historische elementen op het water.

Europees Landbouwfonds voor
Plattelandsontwikkeling: Europa
Investeert in zijn platteland

Activiteiten in 2018

In de winter 2017/2018 heeft een ingrijpende onderhoudsbeurt plaatsgevonden. Na zo'n tien jaar was dat ook wel nodig. Op de werf van Piet ten Woude in IJls is de aak uit het water gehaald. Zo kon ook het onderwaterschip geheel nieuw in de verf worden gezet. Tevens zijn reparaties uitgevoerd aan onder meer het boeisel.

Op 4 januari is het London-comité gevormd. Jack van den Berg, Rinus Grondsma, Johannes Hobma, Jan Willem Hoorn, Hans Ritzema en Freerk Visserman hebben met elkaar het initiatief van het bestuur omarmd om met de Korneliske Ykes II de tocht te maken waarvoor de palingaken gebouwd zijn: met levende paling naar Londen varen. Gebruik makend van de eerder in 2012 opgedane ervaringen is het plan opgepakt om in 2019 Londen aan te doen en in te gaan op de uitnodiging van The Sustainable Eelgroup. Die organisatie zet zich in voor duurzaamheid in de palingketen: het tegengaan van de illegaliteit in de palingweek, het bevorderen van de vismigratie van zout naar zoet water, het op de toekomst inrichten van de palingvisserij en uiteindelijk natuurlijk ook het versterken van de kwaliteit/doelmatigheid bij verkoop en bereiding. Voor het wereldcongres van The Sustainable Eelgroup, dat in Londen gepland staat in de laatste week van juni 2019, is de Korneliske Ykes II uitgenodigd als vlaggenschip, als symbool van een tijdperk, waarin duurzaamheid nog geen probleem was zoals nu, alsmede ter illustratie van de rijke geschiedenis van de palinghandel op London vanuit Friesland.

Op 17 maart is met alle vrijwilligers in het Sylhûs het afgelopen seizoen geëvalueerd en zijn de plannen gemaakt voor het komende seizoen. In die bijeenkomst moest worden geconstateerd dat we om gezondheidsredenen op sommige vrijwilligers minder een beroep konden doen. Tegelijk voorzagen we dat 2018 een druk seizoen zou worden, kijkend naar de aanmeldingen van bijzondere evenementen.

Op 6 mei is traditiegetrouw glasaal uitgezet in Woudsend op initiatief van de Stichting Dupan.

Op 11 mei heeft de aak deelgenomen aan het festijn van jeugdkoren uit Europa, dat onder de naam 'At the Watergate' vanuit Sneek wordt georganiseerd. Samen met de Stichting Friese Tjottervloot ontvingen wij meerdere koren, waarbij afwisselend met tjotters werd gevaren en de aak werd bezocht. Voor enkele Oost-Europese kinderen was er, dankzij het wat gebrekkige Engels, een heel duidelijke samenhang tussen Sneek en de aak: een paling lijkt namelijk veel op een slang.

Vele evenementen voor diverse gezelschappen (vereniging van eigenaren van een park met zomerhuizen, familiefest, personeelsuitje, zakelijke contactdag e.a.) hebben in 2018 plaatsgevonden.

Eveneens heeft de aak deelgenomen aan het groots opgezette theater 'Terug naar Heeg', waarbij diverse landelijk bekende artiesten acte de présence gaven. De aak had de toebedachte rol, te weten het varen van Karin Bloemen naar het hoofdpodium, ging uiteindelijk niet door. Karin Bloemen achtte terplekke haar conditie niet toereikend om de stap aan boord te maken.

Ook nam de palingaak deel aan Hout-vaart, een groots evenement met klassieke schepen van Dokkum naar IJlst. Dit alles in het kader van Leeuwarden Culturele Hoofdstad van Europa.

En natuurlijk vonden vanaf mei tot eind augustus de avondvaarten op de Fluessen plaats. De dinsdag- en donderdagavonden waren steeds volgeboekt.

Op 20 september is op het drukke seizoen met een groot aantal vrijwilligers het glas geheven. Het werd een sfeervolle avond, inclusief BBQ.

Vrijwilligers

De Stichting is geheel afhankelijk van vrijwilligers. Zij kent geen betaalde krachten. De Stichting kent geen vrijwilligersvergoedingen. Gedurende het jaar telde de Stichting zo'n 40 vrijwilligers. Zij vormen het kloppend hart van de organisatie. Ongeveer de helft bestaat uit schippers en bemanningsleden. De overigen houden zich bezig met de organisatie, ontvangsten aan boord, communicatie, administratie en fondsverwerving en wat er verder al niet te doen is in het kader van de doelstelling van de Stichting.

In 2018 hebben de vrijwilligers en het bestuur afscheid moeten nemen van Willem O. Santema. Willem heeft als vrijwilliger eene belangrijke bijdrage geleverd aan de beginperiode. Zijn verhalen, als rondleider bij het Bezoekerscentrum en bij de bouw van de palingaak heugen menigeen. De begrafenisstoet hield even halt bij de aak, die speciaal daarvoor was afgemeerd. Het bestuur neemt zich voor om het 'schoolboekje' van Willem in herdruk uit te geven.

Bestuur

Het bestuur is in 2018 op 18 januari, 26 april, 22 mei, 6 augustus, 10 september en 13 november in vergadering bijeen geweest. Belangrijke agendapunten vormden onder meer de activiteitenplanning en de inzet van vrijwilligers, de organisatie en de taakverdeling binnen het bestuur. Uit het financiële resultaat mag blijken dat in 2018 veel meer omzet is gegenereerd dan voorafgaande jaren. En dat met een slinkend aantal vrijwilligers. Met alle publiciteit rond de reis naar London hoopt het bestuur nieuwe mensen te interesseren. De organisatie van de tocht naar London is door het bestuur geheel overgelaten aan het London-comité. Natuurlijk is er voor een goede verbinding gezorgd, aangezien er drie bestuursleden in dat comité zitten.

Voor het komende jaar wordt gezocht naar uitbreiding van het bestuur. Enerzijds is behoefte aan de secretariële kant versterking te krijgen, zorgdragend voor de match tussen beschikbaarheid van vrijwilligers en de bezetting van de aak, de evenementenorganisatie, de nieuwsbrief, alsmede de verdere secretariële taken, die bij een bestuur horen. Aan de andere kant dient de financiële kant versterkt te worden, ter wille van de rekening en verantwoording richting derden, waaronder de sponsors, het bewaken van de ANBI-status en dergelijke.

Natuurlijk verwacht het bestuur dat met de reis naar London en de daarmee gepaard gaande festiviteiten en nieuwsgaring een impuls aan de Stichting wordt gegeven op velerlei fronten. Zo is het nodig voor de Stichting om meer vrijwilligers aan zich te binden, haar financiën op niveau te houden voor de omvangrijke kosten die aan het onderhoud zijn verbonden en bovenal de rijke geschiedenis van Heeg te kunnen blijven uitdragen met dit prachtige schip.

Het bestuur is Caroline en Marius Jonkhart bijzonder erkentelijk voor de vele werkzaamheden, die zij ook nog in 2018 voor de Stichting hebben verricht.

Financiën

De resultatenrekening laat zien dat 2018 een actief jaar was, De baten zijn met circa € 6.000 gestegen. Daar staat tegenover dat ook de lasten fors gestegen zijn en wel met circa € 5.500. De lastenstijging heeft bovenal te maken met het omvangrijke onderhoud, dat in de winter 2017/2018 is uitgevoerd. Het is mooi dat deze onderhoudskosten ten laste van de lopende exploitatie konden worden gebracht, zij het dat er over 2018 een negatief saldo resteert van iets minder dan € 3.000.

Heeg, 27 maart 2019

Namens het bestuur,

J.W. Hoorn, voorzitter

Jaarrekening over het boekjaar 2018

Balans per 31-12-2018

Activa	31-12-2018	31-12-2017	Passiva	31-12-2018	31-12-2017
<i>Palingaak</i>	109.793,89	124.793,89	<i>Eigen vermogen per 1/1</i>	93.624,55	97.278,96
<i>Overige vaste activa</i>	0,00	0,00	<i>Resultaat boekjaar</i>	-2.964,80	-3.654,41
Totaal vaste activa	109.793,89	124.793,89	<i>Eigen vermogen per 31/12</i>	90.659,75	93.624,55
<i>Debiteuren</i>	80,79	42,00	<i>Achtergestelde lening</i>	0,00	0,00
<i>Transitoria</i>	1.548,86	1.523,27	<i>Langlopende lening</i>	0,00	0,00
<i>Terug te ontv. Btw</i>	1.069,69	352,44	<i>voorziening onderhoud aak</i>	13.500,00	10.000,00
Totaal korte vorderingen	2.699,34	1.917,71	<i>renteloze leningen</i>	33.100,00	45.000,00
<i>Interetspaarrekeningen</i>	21.978,95	26.660,26	Totaal lange schulden	46.600,00	55.000,00
<i>Bankrekening</i>	9.520,69	430,74	<i>Overige leningen</i>	0,00	0,00
<i>kas</i>	398,19	181,36	<i>Te betalen btw</i>	591,13	0,00
Totaal liquide middelen	31.897,83	27.272,36	<i>Transitoria</i>	1.956,64	0,00
			<i>Crediteuren</i>	4.583,54	5.359,41
			Totaal korte schulden	7.131,31	5.359,41
	144.391,06	153.983,96		144.391,06	153.983,96

Resultatenrekening 2018

Baten	2018	2017	Lasten	2018	2017
<i>Omzet</i>	9.267,08	5.445,40	<i>Onderhoud schepen</i>	10.948,88	7.133,93
<i>sponsors</i>	4.063,20	3.930,89	<i>verzekeringen</i>	6.586,03	6.308,11
<i>lijfrenten</i>	17.000,00	18.065,00	<i>administratie</i>	295,00	255,00
<i>donateurs</i>	1.735,00	1.865,00	<i>marketing</i>	0,00	39,00
<i>contante schenkingen</i>	241,80	0,00	<i>catering</i>	778,05	589,27
<i>overige schenkingen</i>	216,00	1.000,00	<i>bemannning</i>	533,34	325,99
<i>rentebaten</i>	68,69	39,99	<i>brandstof</i>	480,13	0,00
<i>overige baten</i>	3.907,53	3,05	<i>diversen</i>	2.762,72	3.722,89
			<i>bankkosten</i>	145,24	229,55
			<i>rentelasten</i>	0,00	0,00
			<i>afwaardering palingaak</i>	15.000,00	15.000,00
			<i>overige kosten</i>	1.934,71	400,00
			Totaal kosten	39.464,10	34.003,74
	36.499,30	30.349,33	<i>Batig saldo</i>	-2.964,80	-3.654,41
	36.499,30	30.349,33		36.499,30	30.349,33

Toelichting

Vaste activa

Het vast actief bestaat uit de palingaak Korneliske Ykes II die in april 2009 gereed is gekomen. Geactiveerd zijn alle kosten die gemaakt zijn voor de bouw met uitzondering van rentekosten. Deze laatste zijn tijdens de bouw rechtstreeks ten laste van de resultatenrekening gebracht. Op geactiveerde bouwkosten zijn de ontvangen subsidies en ontvangen sponsorgelden in mindering gebracht. Sponsoring in natura is daarbij gewaardeerd tegen de op het moment van sponsoring vigerende marktprijzen en behandeld als zou de stichting op dat moment de volle marktprijs hebben moeten betalen.

Voorts hebben in 2013, 2014, 2016, 2017 en 2018 bijzondere afwaarderingen plaatsgevonden, waarbij de opbrengst van de in 2013 gestarte actie om de uit de bouw resterende schulden zoveel mogelijk terug te brengen, op de waardering van de palingaak in mindering is gebracht. Deze afboeking bedroeg € 105.500 in 2013, € 78.450 in 2014, € 15.000 in 2016, € 15.000 in 2017 en € 15.000 in 2018. Deze gelden zijn gebruikt om alle onderhandse leningen en bankleningen af te lossen. Bovendien werd in 2016 een bedrag van € 87.500 op de waardering van de palingaak in mindering gebracht als gevolg van de kwijtschelding van de achtergestelde lening die destijds ten behoeve van de financiering van de bouw van de palingaak is ingebracht.

Vorderingen, transitoria en liquide middelen

Alle vorderingen, transitoria en liquide middelen zijn opgenomen tegen nominale waarde. De transitoria aan actiefzijde bestaan per ultimo 2017 en per ultimo 2018 vrijwel geheel uit vooruit betaalde verzekeringspremies.

Achtergestelde lening

De achtergestelde lening betreft een lening van Stichting Bezoekerscentrum Traditionele Scheepsbouw aan Stichting De Palingaak. De lening is in 2016 bij wijze van schenking geheel kwijtgescholden.

Langlopende leningen

De rentedragende lening betreft het resterend saldo per balansdatum van een in 2007 bij ABN-AMRO afgesloten lening met een oorspronkelijke vaste looptijd van tien jaar en een vaste rente. De oorspronkelijke hoofdsom bedroeg € 200.000. Het restant van de lening is in 2016 geheel afgelost.

Voorziening onderhoud

Onderhoud aan de palingaak is kostbaar. Kleiner, normaal onderhoud wordt zoveel mogelijk ten laste gebracht van het jaar waarin het plaatsvindt. Daarnaast wordt, voor zover de aanwezige middelen het toelaten, jaarlijks iets toegevoegd aan de voorziening voor het groot onderhoud. Deze voorziening wordt geheel liquide aangehouden. In 2017 bedroeg de toevoeging € 3.107,85. In 2018 werd € 3.500,00 toegevoegd. Deze toevoegingen maken deel uit van de post Onderhoud in de Resultatenrekening.

Renteloze lening

De renteloze leningen omvatten het pro resto bedrag van een in 2016 ontvangen en voor de jaren 2017 t/m 2020 vooruitbetaalde lijfrente en het pro resto bedrag van een in 2018 ontvangen en voor de jaren 2019 t/m 2022 gedeeltelijk vooruitbetaalde lijfrente. De liquide middelen van de eerst genoemde schenking zijn voor het overgrote deel gebruikt om het restant van de langlopende lening bij ABN-AMRO af te lossen. Voor het overige zijn zij gebruikt ter financiering van het benodigde werkkapitaal en om tegenover de voorziening onderhoud een overeenkomstig bedrag liquide aan te kunnen houden. De liquide middelen van de schenking van 2018 zijn gereserveerd ter gedeeltelijke dekking van kosten in verband met de voorgenomen tocht naar Londen in 2019.

Kortlopende schulden

De stichting had per ultimo 2017 en per ultimo 2018 geen kortlopende bankschulden of overige kortlopende leningen. De transitoria per ultimo 2018 betreffen vrijwel geheel een in 2018 ontvangen en in de resultatenrekening verantwoorde schenking die wordt gebruikt ter

gedeeltelijke dekking van kosten in verband met de voorgenomen tocht naar Londen in 2019. Alle kortlopende schulden zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Omzet

De Omzet betreft de met de verhuur van het schip behaalde opbrengsten.

Lijfrenten

De in 2017 en 2018 ontvangen lijfrenten omvatten mede € 15.000 afkomstige van de in 2016 ontvangen grote schenking ter aflossing van alle resterende schulden. Omdat het in wezen gaat om een inbreng van kapitaal ter financiering achteraf van de bouw van de palingaak, is dit bedrag zowel in 2017 als in 2018 volgens de bestendige gedragslijn in mindering gebracht op de balanswaarde van de palingaak.

Overige schenkingen

De overige schenkingen in 2017 ad € 1000 betreffen een bijdrage van ING Goede Doelen Fonds in de vervanging van het lopende want dat dit jaar heeft plaatsgevonden. De overige schenkingen in 2018 omvatten onder meer een schenking ter dekking van de verzekeringspremie ten behoeve van het model van een Palingaak dat voor het publiek tentoongesteld staat in het verzorgingshuis Talma State te Heeg.

Overige baten

De overige baten in 2018 zijn eenmalig en bestaan voor het overgrote deel uit de uitkering uit de vereffening van Stichting Bezoekerscentrum Traditionele Scheepsbouw. € 3.500,00 van deze uitkering is aangewend om de voorziening groot onderhoud te doteren. De rest is ten goede gekomen aan de exploitatie 2018.

Afwaardering palingaak

Verwezen wordt naar de toelichting bij 'vaste activa' en naar de toelichting onder 'lijfrenten' en 'overige schenkingen'.

Overige kosten

De overige kosten van 2017 betreffen de afwaardering van een schenking in natura. De overige kosten van 2018 bestaan voornamelijk uit het reserveren van een in 2018 ontvangen schenking ten behoeve van de gedeeltelijke dekking van kosten in verband met de voorgenomen tocht naar Londen in 2019.

Heeg, 27 maart 2019

Het bestuur,

J.W. Hoorn (voorzitter)

M. Docter

M. Grondsma

A. Kuik - Stuurwold

F. Visserman